Woord van de dag

Prikherkansing

vandaag **7**

Stalbrand **4600 varkens omgekomen in het vuur**

Zo'n 4600 varkens zijn gistermiddag om het leven gekomen door een grote brand in hun stal in Nederweert. De brand brak 's middags door nog onbekende oorzaak uit en duurde drie uur. De organisatie Varkens in Nood roept consumenten in een reactie op geen vlees meer te eten van varkens die niet kunnen vluchten bij een brand. Volgens de organisatie komen gemiddeld 190.000 dieren per jaar om het leven door stalbranden. ANP

Rusland en Wit-Rusland beginnen steeds meer op elkaar te lijken

Intimidatie analyse • De arrestatie van oppositieleider Pivovarov toont dat Rusland goed heeft gekeken naar kleine buur Wit-Rusland. Het repressieve klimaat neemt toe.

Geert Groot Koerkamp
Moskou

Andrej Pivovarov, directeur van een inmiddels opgeheven oppositiegroep, wordt gearresteerd. FOTO AP

Het toestel van de Poolse luchtvaartmaatschappij LOT reed al richting de startbaan van het vliegveld in Sint-Petersburg toen politieauto's het met loeiende sirenes achterhaalden. Doelwit was Andrej Pivovarov, tot vorige week directeur van een inmiddels opgeheven oppositiegroep, die was opgezet door ex-oliemagnaat Michail Chodorkovski. De trap kwam omlaag en Pivovarov werd ingerekend en afgevoerd. Met een vertraging van 35 minuten vertrok het toestel alsnog naar Warschau.

Deze groteske actie van maandagavond herinnert aan de spectaculaire arrestatie vorige week van de Wit-Russische journalist en activist Roman Protasevitsj. Het vliegtuig waarin hij zat, was onderweg van Athene naar Vilnius, maar werd boven Wit-Rusland gesommeerd te landen wegens een 'bommelding'. De aanhouding leidde internationaal tot woedende reacties en nieuwe sancties tegen het regime van de Wit-Russische president Aleksandr Loekasjenko. Leek die operatie zorgvuldig gepland door de Wit-Russische veiligheidsdiensten, de aanhouding van Pivovarov, die net ongehinderd de paspoortcontrole was gepasseerd, had veel weg van een paniekreactie.

Het neemt niet weg dat ook in Rusland steeds vaker de verzuchting klinkt dat beide buurlanden in verrassend korte tijd elkaars spiegelbeeld zijn geworden, waar Wit-Rusland eerder nog gold als een beduidend repressiever regime. De Russische nieuwssite Meduza, onlangs aangemerkt als 'buitenlandse agent', bedacht een lastige quiz, waarin deelnemers moeten kiezen of bepaalde gebeurtenissen, arrestaties of wetgeving nu betrekking hebben op Rusland of Wit-Rusland.

Ook voor Chodorkovski, die eerder tien jaar gevangen zat en sindsdien wijselijk in het buitenland woont, wordt het onderscheid tussen Wit-Rusland en het Rusland van Vladimir Poetin steeds diffuser. "Kan er nog enige twijfel bestaan dat Poetin en Loekasjenko twee handen op een buik zijn?", vroeg hij in een Twitterbericht na Pivovarovs arrestatie.

Duimschroeven

Chodorkovski had net op 27 mei de door Pivovarov geleide organisatie Open Rusland opgeheven, juist om te voorkomen dat de medewerkers in de problemen zouden komen, mocht de organisatie worden verboden.

De druk op andersdenkenden in Rusland is snel groter geworden. Voor-al het afgelopen jaar is die ontwikkeling snel gegaan, na grondwetswijzigingen die Poetin nog tot 2036 in het zadel kunnen houden, de mislukte vergiftiging van oppositieleider Aleksej Navalny en diens veroordeling. Duizenden mensen zijn opgepakt bij protestdemonstraties. Tal van organisaties, media en zelfs individuen zijn gebrandmerkt als 'buitenlands agent', wat hun functioneren danig belemmert. Steeds meer activisten en ook journalisten vertrekken, uit vrees voor represailles in eigen land.

Met nieuwe wetten en regels worden de duimschroeven verder aangedraaid. Het Russische OM wil dat Navalny's organisaties het predicaat 'extremistisch' krijgen en er is een wet in aantocht die (ook voormalige) leden en sympathisanten van zulke organisaties passief kiesrecht ontzegt. Dat zou ook kunnen gelden voor Russen die zo'n organisatie simpelweg financieel hebben gesteund, zelfs toen dat nog legaal was.

> Vele organisaties, media en zelfs individuen zijn gebrandmerkt als 'buitenlands agent'

Vrijwel wekelijks zijn er berichten van nieuwe aanhoudingen en huiszoekingen. Gisterochtend vroeg viel de politie binnen bij oud-parlementariër Dmitri Goedkov en verschillende ex-medewerkers. "De formele aanleiding is niet duidelijk, de reële wel", reageerde Goedkov veelbetekenend. "Dit is de tijd waarin Rusland nu leeft", concludeerde politiek journalist Sergej Parchomenko op Facebook. "Zoiets heet repressie. De mensen luisteren of er stappen klinken in het trapportaal."

Vaticaan

Hardere kerkelijke straffen na seksueel misbruik

Met een stevige herziening van het kerkelijk wetboek zet paus Franciscus een nieuwe stap in de strijd tegen het seksueel misbruik in de rooms-katholieke kerk. Priesters die minderjarigen of kwetsbare volwassenen hebben misbruikt, kunnen uit hun ambt worden gezet en daarnaast nog 'andere rechtvaardige straffen' krijgen opgelegd. Dat geldt ook voor geestelijken die zich schuldig maken aan 'grooming': het winnen van vertrouwen van een ander met het doel die ander te misbruiken.

Bisschoppen en oversten hoeven bovendien niet meer de overweging te maken of er een straf moet worden opgelegd in het geval van misbruik: strafoplegging wordt verplicht.

En het wordt verplicht verdenkingen van misbruik aan te geven. In de oude versie van het wetboek werd misbruik geschaard onder het overtreden van de kuisheidsregels. Dat is niet meer zo: in de nieuwe versie staat het onder de titel: 'Overtredingen tegen menselijk leven, waardigheid en vrijheid'.

Het Vaticaan werkt, sinds Franciscus' voorganger Benedictus XVI daar opdracht toe gaf, al veertien jaar aan de herziening van het kerkelijk wetboek. Gisteren werd het eerste deel daarvan – over het strafrecht – gepresenteerd.

Volgens paus Franciscus heeft de kerk uit het oog verloren dat het opleggen van stevige straffen nodig is 'wanneer de omstandigheden en de rechtvaardigheid dat vereisen'. Daardoor is volgens Franciscus 'veel schade aangericht'. Met alleen 'vermaningen en adviezen' is de rechtsorde niet geholpen, aldus de paus.

Sinds zijn aantreden in 2013 streeft Franciscus ernaar om de schandalen rondom misbruik in de kerk aan te pakken. Twee jaar geleden organiseerde hij een grote top in het Vaticaan, die geheel aan de bestrijding van misbruik was gewijd en die later tot nieuwe richtlijnen en kerkelijke protocollen leidde.

Onder misbruikslachtoffers zorgde dat voor kritiek: zij vonden de maatregelen niet voldoende.

Volgens het herziene wetboek kan de kerk ook straffen opleggen in heel andere situaties: grote nalatigheid bij het beheer van eigendommen van de kerk, bijvoorbeeld, maar ook als er ten onrechte een sacrament wordt bediend of als iemand een abortus ondergaat. De straffen variëren van het opleggen van boetes, het ontnemen van het ambt of bevoegdheden en het inhouden van salaris tot excommunicatie.

Nico de Fijter